

K adresným závěrům písmoznaleckých posudků a důsledkům vědecky nekorektních postupů

PhDr. Jiří Závora, Ph.D. et Ph.D.,
soudní znalec,
Katedra psychologie,
Právnická fakulta UJEP
v Ústí nad Labem
respondeo.dicendum@gmail.com

1. Úvodem, aneb bylo napsáno

Závěry znaleckých posudků určujících pravost podpisu či textu mohou mít adresnou formulaci, např. „podepsal pan Novák“. Adresné závěry mají své právní implikace, a proto je nutné věnovat pečlivou pozornost jejich odůvodnění. Jak z hlediska oborového (forensic handwriting identification), právního,

tak i z hlediska obecných zásad kritického myšlení lze adresný závěr předpokládat pouze tam, kde znalec osobně viděl označeného pisatele psát (Závora, 2012). Tato objektivní nutnost by měla být realizována prostřednictvím drobného experimentu, kterému písmoznalci¹ říkají zkouška psaní.²

Jak jsem v rámci své znalecké činnosti zjistil, v praxi provádějí zkoušku psaní za některé znalce vyšetřovatelé, advokáti, soudci či jiné osoby, a to v hojně míře. Někteří znalci si nechávají posílat vzorky podpisů dokonce přímo od zkoušeného pisatele, který tím *ipso facto* provádí experiment sám se sebou. Hodnota výsledků experimentu (vzorků písma) je samozřejmě nízká, protože pisatel může chtít skrývat svoji identitu pozměňováním vlastních podpisů/textů.³ Nebo se nechá za sebe podepsat někým jiným. Z hlediska vědy jsou takové postupy opatřování srovnávacích podpisů/textů nekorektní a jsou kritizovány nejen u nás, ale i ve světě. Podle Mnookinové et al. (2011) se jedná o přetrvávající nedostatek vědeckosti a disciplinovanosti některých forenzních znalců, přičemž nejtěživější situaci vnímá právě u forenzní identifikace pisatele. Za úvahu proto stojí obhajoba takových postupů z pera Jiřího Straky, jednoho z písmoznalců.

Straka (2013) uveřejnil článek, který je přímou reakcí na moji kritiku nedostatečně argumentovaných adresných závěrů a způsobu, jakým jsou opatřovány vzorky písma (Závora, 2012). Prostou logikou ve své kritice dokládám, že neviděl-li znalec pisatele psát, tedy neprovedl-li s pisatelem sám osobně experiment psaní, pak jeho závěr musí být neadresný, např.: „... pode-

psala osoba, která podepsala podpisy ke srovnání ...“. Adresný závěr naopak vyžaduje, aby bylo experimentem doloženo, že podpisy ke srovnání jsou skutečně pana XY.

S tím Straka (ibid.) nesouhlasí a tvrdí, že prezentují nový a nesprávný přístup v opatřování a zpracovávání srovnávacích projevů. Ani výzkumem (evidence-based) ani ověřenými logicky bezrozpornými zkušenostmi (experience-based) však nedokládá, v čem by měl být mnou dokládaný postup nesprávný. O novém přístupu lze hovořit jen stěží, neboť právě naopak prezentují vědeckou komunitou přijaté a více než třicet let akceptované metody výběru souboru a sběru a zpracování dat užívané v oblasti analýzy dokumentů, a to nejen ve forenzních vědách (viz např. Embar-Seddon & Pass, 2009; Plummer, 2001, atd.). Proto příslib JUDr. Straky „*jak je to skutečně s adresnými závěry*“, který se objevuje již v názvu jeho článku, může být snad obhajobou jeho vlastní došavadní praxe, nikoliv však vědecky podložených metod a postupů. Koneckonců svým obsahem i pozoruhodnou formulací o tom vypovídá jeho pokus o „... vysvětlení daleko přirozenější, nikoliv tak kriticky vědecké, zato ale fungující“ (Straka, ibid. s. 41).

Proto si v tomto příspěvku dovoluji další rozvíjející úvahu k problematice adresných závěrů, neboť ji považuji za závažnou pro její možné rozsáhlé právní implikace, zejména v trestním řízení.

2. K logice adresných závěrů

Jiří Straka (ibid.) namítá, že provádí-li experiment psaní soudce, je vše v pořádku a znalec může učinit adresný závěr, ačkoliv sám pisatele psát neviděl. Referenční ujištění soudce, policisty atd. nelze ovšem z hlediska kritického myšlení chápat jinak než jako předpoklady. I judikatura dovodila, že hodnocení důkazu znaleckým posudkem spočívá mimo jiné v posouzení, „... zda odůvodnění znaleckého posudku odpovídá pravidlům logického myšlení“ (nález Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1810/2009). Věda i právo tedy předpokládají, že se znalecký důkaz bez kritického myšlení obejít nemůže a že kritický přístup činí činnost znalce objektivní. Stěží může existovat vědecký či právní argument, který by tento princip vyvrátil. Strakova reakce na moji kritiku vágního a nepodloženého užívání adresných závěrů se o žádný vyvracející argument bohužel neopírá. Autor necituje žádnou literaturu a neprovádí logickou explanaci, proč by tomu mělo být jinak. Uvádí pouhá deklarativní tvrzení, resp. ujišťování o tom, jak by to mělo být, a čerpá při tom jen z vlastní praxe.

1 Upozorňuji laskavého čtenáře, že nepocházím z kruhu písmoznalců a nebyl jsem nikdy školen v policejních složkách; znalcem jsem jmenován se specializací na expertizu ručního písma a při identifikaci pisatele rukou psaného projevu užívám současných vědeckých přístupů a adekvátních metod vycházejících z povahy předmětu zkoumání.

2 Metodologicky správně kvalitativní experiment.

3 Znalec potřebuje k identifikaci projevu přirozeného psaní.

Straka (ibid.) obhajuje často užívanou, a pro znalce pohodlnou, „korespondenční“ metodu sběru dat.⁴ Jak z hlediska odborného, tak z hlediska práva je sotva obhajitelné nechat si například policejním vyšetřovatelem poslat DNA možného pachatele poštou a následně vyslovit adresný závěr „je to DNA pana Nováka“. Mezi vzorky DNA a vzorky písemných projevů není v tomto smyslu rozdíl. Obávám se, že chce-li kdokoliv takový metodologicky nekorektní postup obhájit, nezbyvá mu, než vyslovit „důvěru“ tomu, kdo data sbírá.

Není zřejmě od věci zmínit, jak probíhá tzv. validace srovnávacích podpisů (textů), která vysvětluje význam znaleckého experimentu. Jsou při ní porovnávány podpisy vzniklé při znaleckém experimentu s podpisy nezávisle vzniklými (smlouvy, žádosti, důchodové archy atd.), které byly znalci předloženy ke srovnání. Výsledkem tohoto porovnání je vyloučení těch předložených (nezávisle vzniklých) podpisů, které nenapsal zamýšlený pisatel. Důvodem k validaci je fakt, že lidé za sebe docela běžně nechávají podepisovat různé, někdy i právně velmi důležité listiny. Proto je třeba všechny nezávisle vzniklé projevy předběžně považovat za sporné, dokud znalec neprovede validaci, která vyjasní jejich nespornost. Jak následně ukáží, nesporné jsou pouze ty rukou psané projevy, při jejichž vzniku znalec byl a odborně dohlížel na průběh vzniku (experimentu).

3. Ke kompetenci provádění znaleckého experimentu

Domnívám se, že otázka kompetence odběru vzorků písma je z hlediska oborového (handwriting identification) vyřešena. Nadto však bude muset být ještě řešena judikaturou, neboť vědecká disciplína znalců je různá. Strakovo (ibid.) ujišťování, že jsou vyšetřovatelé a soudci kompetentní k provádění experimentu a že je soudce nezávislý a čestný člověk, na jehož nezávislosti a objektivitě to podle Straky cit.: „... celé stojí ...“, není ničím jiným, než vyslovením výše zmíněné „důvěry“; je to stejně tak absurdní argument, jako kdyby svědek ujišťoval soudce, že sice nějakou osobu neviděl přímo, ale že spoléhá na manželku, která ji určitě viděla. Proto na Strakovu spíše ideologicky formulovanou otázku, zda jsem chtěl tvrdit, že znalec nemůže spoléhat na čestnost soudce, odpovídám hlasitě ano: znalec nemůže postavit svůj závěr na důvěře v kohokoliv, neboť důvěra je jen pouhým předpokladem.

Tím nepopírám, že provede-li soudce experiment psaní, je tento akt z hlediska formálního zřejmě v pořádku. Co však stojí za diskusi, je otázka, jak kvalitně je soudce schopen experiment provést, nebo nako-lik relevantní je jím provedený experiment z hlediska odborného.

Podle mého názoru je nepřijatelné Strakovo (ibid.) ujištění, že vyšetřovatelé a soudci vědí, jak provádět experiment psaní, protože by pak platilo, že postačuje znalost určitého postupu, který zvládne i neoborník. Takové postupy ve vědě existují, avšak pro sběr ručních podpisů a textů, které jsou povahou variabilní⁵ a nekvantifikovatelné, jsou zcela nevhodné (Závora, 2013). Používají se u povahy opačných, tedy kvantifikovatelných jevů či jevů obecné povahy (již Windelband, 1894), kde lze jen replikovat tentýž optimalizovaný postup. O takových metodách sběru dat hovoříme jako o statistických. Vzhledem k tomu, že je zde možné replikovat tentýž jednoduchý postup, není výjimkou, že data ke statistickému výzkumu sbírají i instruovaní studenti.

U experimentu psaní toto platit nemůže: každý pisatel je natolik zvláštním případem, nako-lik specifická je jeho vůle a intenční aktivita, jakož i situační kontext, v němž se experiment odehrává. Proto se ve vědeckém výzkumu hovoří o tzv. případové (idiografické)⁶ studii (case study), která coby typ výzkumného plánu vyžaduje kvalitativní přístup (Závora, 2011b). To znamená, že fenomény, s nimiž je při experimentu zacházeno, jsou povahou jedinečné a zvláštní a není možné na ně aplikovat instrumentální a univerzální metody. Proto tomu, kdo provádí experiment psaní pro znalecké posuzování, nemůže stačit znát určitý jednoduchý postup a ten následně při každém případě jen replikovat.

Při kvalitativním experimentu je vždy nutné s hlubokým rozuměním nejprve předběžně odborně posoudit daný individuální případ a následně přizpůsobit celý průběh experimentu tomuto předběžnému zjištění (např. Seaman & Lindblom, 2006; Morris, 2000). Výsledek experimentu provedený jinou osobou než odborníkem sice nemusí být zcela nepoužitelný, ale taktéž nemusí být – a v praxi rozhodně nebývá – optimální. Už jen to, že vyšetřovatelé málokdy, a soudci téměř nikdy, nevyužívají při provádění experimentu dobře připravených tzv. modelových listin⁷, je zásadním metodologickým nedostatkem.⁸ A to je jen příprava listiny, kterou může zvládnout i neoborník. Nadto pak rozpoznání a výběr podobného pisadla a podobného typu papíru dle sporné listiny, a především pak způsob takového zadání a experimentálního ovlivňování,⁹ které zabráni pisateli skrývat svůj přirozený styl psaní – to jsou odborné úkoly (Embar-Seddon & Pass, 2009).

5 Platí obecný předpoklad, že se člověk za celý svůj život nepodepíše dvakrát naprosto totožně.

6 Idios = zvláštní, jedinečné; grafein = psát, popisovat.

7 Modelová listina je formátem i obsahem přesná kopie sporné listiny s vymazaným sporným podpisem.

8 V této souvislosti kriticky poznamenávám, že bylo běžnou praxí, že někteří pismoznalci instruovali vyšetřovatele, aby experimenty (v pismoznalecké mluvě zkoušky psaní) prováděli na papírky takové velikosti, aby se jim dobře vešly pod mikroskop.

9 Experiment psaní (ne zcela odborně též zkouška psaní) neprobíhá jen jako pasivní psaní diktovaného textu či prosté podepisování – vždy je nutný odborný experimentální zásah znalce, jehož cílem je ovlivnit pisatele tak, aby při psaní neskrýval svoji grafickou identitu.

4 Sběr dat (collecting data) je jedna z prvních zcela zásadních fází znaleckého postupu, při níž dochází k opatřování informací k analýze (dat); zde jsou daty rukou psané projevy (v právní běžné mluvě „vzorky psaní“).

4. Aktivní vůle a její právní konsekvence

To nejdůležitější tkví v samotné podstatě kvalitativního experimentu, který je založen na aktivitě, vůli a intenci pisatele, s nimiž souvisí tendence neprozradit svoji identitu. Právo s tímto aspektem taktéž pracuje, a sice v souvislosti s uplatňováním zásady *nemo tenetur se ipsum accusare* (nikdo není povinen sám sebe obviňovat). Zde je aktivní jednání (*communicative act*) jednou z rozhodných podmínek pro zákaz donucování k sebeobviňování (c.f. Musil, 2009). Podle odůvodnění stanoviska pléna Ústavního soudu se „... za aktivní jednání v zahraniční judikatuře považuje např. napsání rukopisného textu (zkoušky písma) k písmoznalecké identifikaci“ (odst. 9., Pl. ÚS-st. 30/10). A právě proto, že podpisy z experimentu vznikají jen s aktivní účastí pisatele, nejedná se o pouhé zajišťování existující věci (dopisy, pohlednice, žádosti na FÚ, žádosti o pas a podobně).

I právo tedy dovozuje, že experiment psaní je výkonem, při němž zacházíme s velice proměnlivou, aktivní vůlí pisatele a je tedy nutné jej svěřit do rukou odborníka. Experimentátor proto musí být vycvičen v situačním předvídání jednání zkoušeného jedince při samotném provádění experimentu. To jsou bazální důvody, proč nelze stanovit předem daný postup jak experiment provést či – jak je v praxi užíváno – „jak vzorky písma odebrat“. Je zřejmé, že smysluplnost experimentu psaní je závislá na specifické znalosti experimentátora, na jeho odbornosti.

Zajímavé je, že podle judikatury soud nemůže závěry znaleckého posudku nahradit vlastním názorem, neboť takový názor je v daném smyslu laický (judikát č. 62/1973 Sb. rozh. tr.). Odborné závěry znaleckého posudku nepodléhají ani soudnímu hodnocení (Ro. NS sp. zn. 22 Cdo 1810/2009). Zároveň však Ústavní soud dovodil, že je nutné hodnotit celý proces utváření znaleckého posudku, a to od fáze přípravy a opatřování podkladů až po závěr (Nal. US, III. ÚS 299/06). Je tedy otázkou, zda provádění znaleckého experimentu soudem není *contradictio in adiecto*, když se tato fáze utváření znaleckého posudku zásadně promítá do odborného závěru posudku a soud je povinen ji po sobě samém hodnotit. Samozřejmě, bude-li soud vycházet ze Strakova přístupu, který vyslovuje dokonce i odbornou důvěru soudci, pak je vše v pořádku. Z vědeckého hlediska nemá důvěra jinou hodnotu než jakákoliv hypotéza a nelze na ní stavět validní závěr.

5. Forezní (vědecká) identifikace pisatele versus bedlivě chráněné know how

Jiří Straka (ibid.) se pokouší odůvodnit své postupy tím, že je představuje jako kriminalistické. Pokud je mi známo, tento písmoznalec studoval kriminalistiku na VŠ SNB, kterou dokončil v roce 1987. Nevím, zda byly tehdejší metody a postupy v ČSSR vyučovány a aplikovány tak, jak Straka nyní tvrdí, nicméně jsem

přesvědčen, že nemohly odporovat logice a zásadám kritického myšlení. Proto když Jiří Straka (ibid.) apeluje na kriminalistiku¹⁰ a kriminalistickou kvalifikaci, kterou by měl znalec (*document examiner*) mít, nijak tím neobjasňuje jím obhajované postupy.

Identifikace pisatele dnes patří mezi forezní disciplíny (*forensic handwriting identification*)¹¹. Nejen v recentní odborné literatuře, ale i v základních učebnicích pro forezní experty je dnes kladen důraz na aplikaci vědy a jejích metod pro justiční účely (viz např. Gaensslen, Harris & Lee, 2008; Bennett, & Hess, 2007; James, & Nordby, 2005, etc.). Počátek vědecké (forezní) identifikace pisatele lze přitom klást do devadesátých let minulého století. Risinger, Denbeaux & Saks (1989) nejprve ostře zkritizovali nevědeckost znaleckých posudků v oblasti *handwriting identification* v článku nazvaném „*Vymítání nevědomosti namísto racionálního vědění: lekce tzv. expertízy písma*“. Následovalo značné úsilí o zvědecktění přístupu a metod, které nabylo na ještě větším významu v souvislosti s rozhodnutím Nejvyššího soudu U.S. ve věci *Daubert vs. Merrell Dow Pharmaceuticals, Inc.* (1993) o tom, že znalecký posudek musí být produktem spolehlivých (vědeckých) principů a metod. Risinger & Saks¹² (1996) pak navázali na první článek a okomentovali vážné implikace rozhodnutí newyorského Okresního soudu ve věci *U.S. vs. Starzecpyzel* (1995), podle něhož byla identifikace pisatele shledána nevědeckou. Evropští, američtí a především australské vědci provedli řadu výzkumů, jejichž výsledky značně zkorigovali názor na schopnosti, dovednosti a kompetence praktikujících znalců. Současná identifikace pisatele je chápána již jako forezní, tedy vědecky aplikovaná, se spolehlivými principy a metodami.

V české provenienci je písmoznalecká identifikace pisatele poněkud problematická. Ze studie vypracované pro Ministerstvo spravedlnosti ČR plyne, že písmoznalectví není vědní disciplínou, protože za celou dobu své existence¹² nemá žádný vědecký ani pedagogický rozvoj (Závora, 2011a). Písmoznalecká expertiza byla vždy vyučována pouze v rámci služebního poměru Kriminalistického ústavu Praha a její techniky se předávaly pouze „z otce na syna“ (Dolina & Vančo, 2009). Z hlediska vědeckého rozvoje nelze nalézt vědecky relevantní publikační výstupy. Značně problematický je potom způsob, jakým je o písmoznalecké metodologii uvažováno. V rámci zmíněné studie byli všichni znalci, včetně KÚP, vyzváni k participaci na výzkumu jejich práce. Z 22 oslovených subjektů odpověděli pouze 3

10 Kriminalistika objasňuje zákonitosti vzniku, shromažďování a využívání stop a soudních důkazů.

11 Forezní vědy jsou vědy, jejichž metody a poznatky jsou aplikovány při vyšetřování a dokazování v trestním i civilním řízení před státními orgány. Jde o postupy zpravidla identifikační vedoucí k prokázání identity osob, projevů (rukopis), věcí či látek.

12 Mním tím tradici písmoznalectví minulého režimu, přičemž její vznik kladu k institucionálnímu vzniku KÚP, který je dáván do souvislosti s rozkazem Ministerstva vnitra ČSSR č.166 ze dne 12. 12. 1958, jímž byla reorganizována tehdejší správa VB.

včetně Jiřího Straky, který se k metodám písmoznalectví vyjádřil následovně: „... metody postupy a prostředky, které v písmoznalectví používáme a které odpovídají těm, jež používají i jiní řádně jmenovaní znalci z tohoto oboru, popisujeme ve svých znaleckých posudcích. [...] Vedle toho pak ještě existuje určité know-how, které si každý znalec ... pečlivě chrání. [...] My jsme ... přesvědčeni, že naše know-how je na vysoké úrovni a ... nechceme se o něj s nikým dělit. Je samozřejmě na Vás, jaké výzkumné či experimentální cíle si stanovujete, ale ... laik bez potřebné erudice a praxe ani nemůže některé souvislosti dost dobře chápat.“ (In Závora ibid.). JUDr. Jiří Straka, při vši úctě k němu i jeho práci, tím setrvává v období před Risingerovou et al. (1989; 1996) kritikou, která trefně poukázala především na uzavřenost, vědě odporující praktiky, jež nemohla ani odborná obec ani justice nadále respektovat (viz výše rozhodnutí amerických soudů).

Věda a její metody nemohou být a nejsou bedlivě chráněným know-how, neboť z principu ověřitelnosti podléhají trvalé otevřené kritice.

* * *

Autor je soudním znalcem, jmenovaným pro obor kriminalistika – expertiza ručního písma, vědecky činným odborným asistentem na veřejné VŠ. Vědecké hodnosti získal v oborech pedagogika a psychologie. Dlouhodobě se zabývá kvalitativní metodologií, teorií vědy a výzkumem vizuálních projevů člověka (včetně písma). Již sedm let jako jediný v ČR na státní univerzitě přednáší a garantuje kurz expertizy rukou psaného projevu a je vedoucím týmu, který připravuje univerzitní kvalifikaci pro nové znalce v oboru forenzní identifikace pisatele na žádost Ministerstva spravedlnosti ČR.

Literatura a prameny

- BENNET, W. W. & HESS, K. M. (2007). Criminal Investigation. 8th ed. Belmont, California: Wadsworth/Thomson
- DOLINA, M. & VANČO, E. (2009). Zločin se globalizuje. Naše vojsko, 5/2009. Praha
- EMBAR-SEDDON, A. & PASS, A. (2009). Forensic science. NY : Prentice Hall
- GAENSSLEN, R. E., HARRIS, A. & LEE, H.C. (2008) Introduction to Forensic Science and Criminalistics. New York: McGraw-Hill
- JAMES, S. H. & NORDBY, J. J. (Eds.) (2005). Forensic Science: An Introduction to Scientific and Investigative Techniques. 2d ed. Boca Raton, Fla.: CRC Press
- MNOOKIN, J. L. et al. (2011). The Need for a Research Culture in the Forensic Science. UCLA Law Review, 725(58), 725 – 779
- MORRIS, R. N. (2000). Forensic Handwriting Identification: Fundamental Concepts and Principles. New York: Academic Press
- MUSIL, J. (2009). Zákaz donucování k sebeobviňování (nemo tenetur se ipsum accusare). Kriminalistika 42 (4), 252 – 264
- PLUMMER, K. (2001). Documents of Life 2. London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications
- RISINGER, D. M. & SAKS, M. J. (1996). Science and nonscience in the courts: Daubert meets handwriting identification expertise, Iowa Law Rev. 82 (1996) 21 – 74
- RISINGER, D. M., DENBEAUX, M. P. & SAKS, M. J. (1989). Exorcism of ignorance as a proxy for rational knowledge: the lessons of handwriting identification „expertise“, Law Rev. 137, 731 – 792. Uni. Pennsylv.
- SEAMAN, K. J. & LINDBLOM, B. S. (Eds.) (2006). Scientific Examination of Questioned Documents. 2d ed. Boca Raton, Fla.: CRC Press
- STRAKA, J. (2013). K článku PhDr. Jiřího Závory „Adresné závěry znaleckých posudků určujících pravost podpisu“: Jak je to skutečně s „adresnými“ závěry písmoznaleckých posudků. Bulletin advokacie 1 – 2. Praha: ČAK
- WINDELBAND, W. (1894). Geschichte und Naturwissenschaft. Straßburger Rektoratsrede. In: WINDELBAND, W. (Ed.), Präludien. Aufsätze und Reden zur Philosphie und ihrer Geschichte. Tübingen: J.C.B. Mohr, pp. 136 – 160
- ZÁVORA, J. (2011a). Fenomén písmoznalectví: Východiska a teoreticko-metodologický rámec takzvaného písmoznalectví. (studie pro Ministerstvo spravedlnosti ČR) Ústí n. L.: Katedra psychologie, Univ. J. E. Purkyně
- ZÁVORA, J. (2011b). Towards the Questioned Document Examination (QDE) Methodology Designed to Identify a Disputed Handwriter. Mannheimer Heft für Schriftvergleichung 37, (1+2), pp. 17 – 36. Lübeck: Schmidt & Römhild, ISSN 0172-8563
- ZÁVORA, J. (2012). Adresné závěry znaleckých posudků určujících pravost podpisu. Bulletin advokacie 11, Praha: ČAK
- ZÁVORA, J. (2013, may). Über die Natur der Handschrift als Erkenntnisgegenstand. Poster session presented at the meeting of the 9th International Congress of the Gesellschaft für Forensische Schriftuntersuchung (GFS) e.V.
- Nález Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 1810/2009 ze dne 21. 10. 2009
- Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. ÚS III. 299/06 ze dne 30. 4. 2007
- Stanovisko pléna Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS-st. 30/10 ze dne 30. 11. 2010
- Judikát č. 62/1973 Sb. rozh. tr.
- United States vs. Starzecpyzel, 880 F. Supp. 1027 (S.D.N.Y. 1995)
- Daubert v. Merrell Dow Pharmaceuticals, Inc., 509 U.S. (1993)